

פראו

לפני ארבע שנים:

"זה לא לטלפון", אמר אבא של נפתלי ראשון. ראשון, כי גם נפתלי, שחזר על השיחה הקצרה ביניהם, אמר כך.

"זה לא לטלפון, שולה", הוא היה לחוץ. "בואי הביתה ונדבר".

"עכשיו לבוא?" חיפשתי את שירי. רק עכשיו נכנסנו לחנות התיקים הזו, איך היא הספיקה להעלים? הוי. זו לא הילדה הזו, עם הילקוט על הגב. אולי יותר מכך, זו לא אני האימא שמתקרבת, נוגעת בקסם הנוצץ, מלטפת את העור המשובח, מריחה אותו

אבל זו היתה שירי שלי, דווקא כן. מציאותית לחלוטין. בלתי אפשרית כמו השיחה שבקשה לקטוע ממני את הרגעים הללו, רגעים שלפניהם אלף לילות בלי ימים. "עוד לא קנינו כלום", הסברתי לנפתלי נואשת. "האמת שרק הרגע נכנסנו".

"כמה זמן לוקח לבחור?" נפתלי סבלני תמיד, ורק המתח המוזר בקול שלו הוא שהצליח לחדור את מסך הטשטוש שעטף אותי מול הילדה והחלום. "קחי את הילקוט הכי טוב שיש ובואי. את יודעת שהמחיר הוא לא הבעיה. אמא שלי רצתה לשלם".

"נכון", ידעתי את זה כבר מהרגע בו הבנתי שבמקום שולה מרקוס יקראו לי שולה שלזינגר. "אבל אני צריכה את הזמן בשביל זה. מה אבא שלך רוצה?"

"לא לטלפון", התעקש נפתלי. "קחי את הזמן, ונצא מיד כשתחזרי. את יודעת מה? אני בא לאסוף אותך, יחד עם הילדים. נמשיך משם להורים שלי".

"עם הילדים?" ניסיתי להבין.

"רק מה?" נפתלי החזיר אותי אל הקרקע. "מי ישמור עליהם עכשיו באמצע בין הזמנים?"

מי ישמור באמת. כשאמא היא לא אופציה זמינה, אין הרבה מה לעשות. או שיש.

"הניה" אמרתי.

"הניה", הוא חזר.

"כן", הייתי משוכנעת. "צריך לדעת לבקש עזרה, והמקרה כאן - גם אם עדיין לא הצלחתי להבין מה הוא בדיוק - נשמע בדיוק כמו זה. רק שאני לא אסיים פה אם לא אהיה מרוכזת, יש סיכוי שאתה תבדוק את זה?"

הוא יבדוק. אולי הרגיש, אולי זכר כמה נרגשת וכמה מבולבלת הייתי לפני היציאה המשמעותית הזו. ילקוט לכיתה א', כל החלומות שבעולם מקופלים בתוך המילים הללו, נארזים בין קפליהן.

וגם כל הכאבים שבעולם.

יהיה טוב. שיננתי לעצמי נחושה אתמול בלילה, כשהבנתי שחייבים כבר לקנות ילקוט, עוד פחות מחודש מתחילה השנה ושירי מחכה לו כל כך, כבר מוטרדת. ישבתי עייפה, מביטה על הסלון שלנו, נעים ומזמין כמו שאהבתי בכל ליבי. לא רהיטי יוקרה כמו שאמא של נפתלי התחננה לפרגן. כן רהיטים מעולים ובטעם טוב. לא הסכמתי שהדירה שלנו תהפוך לקטלוג המילה האחרונה בחדשנות ובעיצוב, ונפתלי הבין זאת בהחלט. היום, שבע שנים אחרי שקנינו אותם כזוג צעיר ונרגש, אני עדיין נהנית להביט בהם ובאווירה החמימה שהם יוצרים סביבם.

יהיה לה טוב. אמרתי לעצמי, כמה מהספה והולכת לחדר להציץ עליה, ילדה של כמעט כיתה א'. תלתלים זהובים, מוברשים בגווני כתום פלאי. פזורים ברוך על הכרית הוורודה. מתרכזת בה, בשירי, אחר כך מעבירה מבט על שני האוצרות הנוספים שבחדר.

טוב לה עכשיו, ויהיה לה טוב גם בבית הספר, הזכרתי לעצמי כשיצאתי מהחדר, ריחני כמו חדר ילדים לאחר שעת רחצה מלאת קצף וצחוק. עם גב חזק כל כך מהבית - נשמתי עמוק ובלעתי בקושי - עם גב חזק כל כך - היא תצלח לו, לבית הספר, ולכל החובות שהוא יעמיד בפניה.

אסור לי לחשוב אחרת.

ובגלל שאסור היה לי, רק בגלל זה, לקחתי את עצמי סוף סוף אל סיבוב הקניות הזה, מתעקשת להאחז רק בפטפוטיה העליזים של שירי המאושרת. ורוד ממותג עם פרחים כחולים, היא ביקשה. מפרטת בעליזות על קלמר ובקבוק. כל מה שקנו לציפי, החברה מהבנין.

למרבה השמחה, היציאה עשתה לי טוב. האושר של שירי חזק היה מהכל, התרכזתי בו, לא מרגישה את חום הצהרים המעיק. הנה חנות של ילקוטים, ניכנס רגע?

ניכנס. ריח של עור. ושל חדש. הכל חדש מסביב. נוצץ ומבטיח בדיוק כפי שלא היה הילקוט שלי ושל הניה אף פעם. שירי מרחפת כמו פרפר בין המדפים בזמן שאני נושמת עמוק, מנסה להתאושש. "אין פה את הוורוד שאני רוצה", היא מודיעה לפני שזה קורה. "אולי יש עוד חנות אחת של ילקוטים?"

עוד חנות אחת? עוד הרבה. אנחנו יוצאות ומכתות רגליים. נחושה למצוא עבור ילדת הפלא את ילקוט הפלאות. לא מזיעה, לא עייפה. קלילה כמו רגליה הרצות של שירי, שאצה לה הדרך אל בית הספר ואל שערי שפתוחים לפניה - בדמיונה - באהבה. רק תבוא היא.

זה באמת כך, אני מחליטה. גאה להביט בזהב התלתלים הנהדר, שמפלס את דרכו אל חלון ראווה בפינת רחוב. "זהו!" אומרת שירי וכל עולמה במבטה המרוצה. "כזה רציתי".

כזה. אני מהנהנת לאישור, והיא קופצת במדרגות אל החנות שממוקמת מתחת לרחוב. ממהרת אחריה, רק לא תאבד היא בין התלמידות הרבות שגודשות את החנות. היא מתקדמת ואני רוצה להדביק אותה, רק הטלפון הוא זה שעוצר אותי, בנס, לפני שאני מעמיקה בין המדפים. אם הייתי מתקדמת עוד קצת, כבר לא היתה לי קליטה, ואיך היה נפתלי משיג אותי דחוף כמו שאבא שלו מבקש.

"במה העניין?" אני מנסה להבין כדי להצליח לחזור אל החוויה. חייבת לדעת מה דחוף לאבא של נפתלי בצהרי יום קייצי ועייף. נכון, איש חסד שכמוהו מתעסק בנושאים רגישים רבים, וגם מזכה אותנו, מפעם לפעם, לקחת חסד במפעלים המבורכים, אבל מה התחדש מהרגע להרגע שלא סובל דיחוי?

"אם אבא שלי מבקש, הוא יודע", נפתלי לא פותר את הקושיה. "תוך עשרים דקות אני אוכל להיות שם?"

"גם תוך חמש דקות", אני אומרת מיד, כשאני קולטת את שירי מפזזת עם הילקוט כאילו כבר שילמנו עליו. "נראה לי ששירי מצאה בדיוק מה שהיא רצתה, אז אפילו לא צריך לבחור".

"מצוין", נפתלי ממחר. הוא צריך לארגן את הילדים ולהביא אותם להניה. הניה - בטוח תסכים. היא תמיד יכולה וכמעט אין אצלה אי אפשר. בדיוק בגלל זה לא אוהבת להשתמש בה, אבל עכשיו זה נחוץ ביותר.

גם לסיים את הקנייה נחוץ ביותר.

"זה טוב עליה?" אני שואלת - מוסחת, את אחת המוכרות. נערת סמינר דקיקה, שמן הסתם, ראתה בחייה הרבה פחות ילקוטים ממני. הנערה מאשרת בביטחון מלא שהילקוט יושב מצוין, ואני משתפת פעולה כמו אמא טובה ומשלמת ברוחב לב מהכרטיס של סבתא האוהבת. שירי מבקשת לצאת עם הילקוט. אני לוקחת את השקיות, כמעט שוכחת את הפלאפון. אנחנו מטפסות החוצה, במדרגות.

כמה דקות אחר כך, כשנפתלי מוריד את שירי ליד הבית של הניה, יחד עם הקטנטנים שכבר היו ברכב, אני קולטת שקניתי לה ילקוט בלי להרגיש.

זו השיחה הדחופה של השווער שאחראית לכך, אבל אני לא מצטערת. עדיף כך מאשר להילחם בדמעות פתאומיות מול מבטים פזולים. אם הנסיעה הפתאומית אל השווער הגיעה כדי לחסוך ממני סצנה שכזו, היתה שווה היא.

אחרי שלוש שעות, כשאנחנו חוזרים, כבר חושך בחוץ. ואני כבר לא יודעת מה שווה את מה. רק שאני מסוחררת מרוב מלל, לא מצליחה לעכל.

"זה בלתי אפשרי", אני אומרת שוב. אחרי עשרות פעמים שאמרתי. "אני לא אהיה מנהלת סמינר".

נפתלי שותק. אולי כדי לאפשר לי לומר שוב שזה בלתי אפשרי. כשאני קצת אתאושש, אני גם אסביר לו, לשווער ולשוויגער - למה זה מופרך כל כך. בינתיים, זו רק אני מול האימה שעולה בי. לא הגיוני שאני אכנס אל הנעלים הגדולות הללו. הן... מפחידות אותי מידי. מרתיעות. לא יכול להיות שזו אני שאסתובב בהן, אחרוץ גורלות של מורות שיחרצו גורלות של ילדות עם ילקוטים לא נוצצים. אני לא אוכל לישון בלילה אם זה התפקיד שיטילו עלי. יש עוד המון נשים שיכולות לקחת על עצמן את ניהול הסמינר שהשווער שלי התחייב להקים. אם לא המנהלת שביטלה ברגע האחרון, יש עוד המון שהיו מתאימות לקחת על עצמן את העול הזה. גם בדקה התשעים. אני, פשוט לא יכולה. כל החיים הבטחתי לעצמי שלא אשכח. לא יתכן שכמה שנות שובע שהרעיף עלי השם - יגרמו לי להפנות עורף אל הילדה שהייתי. אל כל הילדות שהיו ועדיין. אני - איני יכולה לעלות על קתדרת החשיבות והמשרה הרמה. לא לי מתאימה ההצעה הזו. הצעה המאיימת לשבש את החיים המבורכים שמבקשים לפכות סוף סוף באדמתי, אדמת היזע.

"אנחנו לא נחליט לבד", אומר בסוף נפתלי. "כמובן שנשאל רב. צריך לזכור שגם הדעה של ההורים שלי שקולה ומבינה. זו לא הצעה שהם שלפו סתם ככה".

התפילה שלי לא התקבלה. כלומר, לא כפי שרציתי שתתקבל. התחננתי כל הלילה שהרב יאמר שלא. שהשווער יתחרט. שנפתלי

יראה מה קורה לי. שמישהו יתעשת.

אבל כולם אמרו שדווקא מי שמרגישה את האחריות עמוק כל כך, מתאימה מאין כמוה להיות מנהלת של סמינר ושל נשמות. מי שמרגישה עמוק כל כך את השליחות, יכולה להצליח לעשות גדולות ונצורות.

השליחות. מכל המלל היתה זו המילה היחידה שתפסה אותי פתאום, מאפסת באחת ומפנה זרקור מפתיע אל העתיד שנפרש מול עיני. לא מציעים לך ניהול, שולה. לא משרד ולא מפתחות. אלא שליחות. גדולה ככל שאת תמנפי אותה. עצומה ככל שרק תרצי. רק השמים יהיו הגבול, לכל מה שתוכלי להשיג, דווקא בגלל שהיא כבדה לך כל כך.

ובגלל שמעולם לא סירבתי להצעות רק בגלל שהן היו מאתגרות, יצאה התשובה החיובית שלי לאור העולם, יחד עם רצון גדול וענק, להפוך אותו לטוב יותר, דווקא מהמקום עליו מעולם לא חלמתי.

01

תחילת שנת הלימודים החמישית בסמינר שלזינגר:

כמה חבל שלא שתתה קפה הבוקר הזה.

המחשבה הזו עולה בראשה של גילי, מיד כשהיא רואה את תמרי, עומדת מולה ובעיניה כל התום שבעולם.

כמה חבל שלא שתתה קפה.

היא טיפשית עכשיו נורא, המחשבה הזו. אולי הכי טיפשית שאפשר, אבל ריח הקפה שלא הספיקה לשתות הבוקר, צף בתוכה בדיוק עכשיו. בעלה המסור הכין לה לפני שיצאה לסמינר, אבל האוטובוס נשף בעורף, ובאין ברירה השאירה אותו מיותר. כעת, עולה בה הטעם שלו כמו חלב חמוץ. מציף את הלשון. יורד אל הוושט בצריבה מעצבנת. כמה חבל שלא שתתה את הכוס הזו, חמה ורותחת. אם רק היתה שותה, אולי היתה מיושבת יותר. אולי היתה לה תשובה הגיונית יותר לשאלה המוזרה ששואלת אותה תמרי.

"המורה". תמרי. שיער קצר בהיר. אסוף קלושות. מביטה בה במבט כנה אבל תוכן דבריה מוזר. פער בלתי אפשרי בין חיצוניות לפנימיות. "המורה" - ", היא חוזרת שוב על ההצעה הנדיבה. " - רוצה גם?"

אם היא רוצה גם.

אההמ. נגיד שכן. זה רלוונטי למשהו כשהיא עומדת על יד שולחן המורה, מול שלושים בנות שמסתכלות בה באותה שלוה מקוממת? אין לרצון שלה, עם כל הכבוד, שום משמעות כשהיא בתפקיד. תפקיד שהופך לאתגר קרבי כשעומדת מולך בת שעוד לא הספקת להכיר, ומציעה לך קפה. כאילו הבעיה היחידה כרגע זו העובדה שיש בידיה כוס קפה מעלת אדים בשעה שלמורה אין "אני" - ", בכעס שלה אין אונים יחד עם נחישות חדה. "את" - ", מחפשת את המילים לבטא את חוסר ההיגיון בסיטואציה. תמרי באמת מתכוונת למה שהיא שואלת?

הילדה לא שאלה רשות לפני שיצאה, באמצע שיעור יהדות אלולי. כה התאמצה לחבר את הבנות אל חוט המחשבה והרגש שטווחת בימים האחרונים במיוחד עבורן. הילדה לא שאלה רשות, והיא - גילי - החליטה שלא להתעכב על העובדה הזו. למען האמת, כבר רשמה לעצמה לטפל בנושא של היציאות בשיעורים. השבוע שעבר מתחילת הלימודים הספיק לה להרגיש שהן חוצות את הגבול. אז נכון, עברו ארבע עשרה שנים מאז היתה תלמידה, אבל ככל שהיא זוכרת נכון, הן - היו מבקשות רשות לפני שיצאו במהלך השיעור. לפחות כתלמידות בכיתה י' רשמה לעצמה לטפל, יחד עם רשימת נושאים דומים. כזו שהלכה והתארכה עד ייאוש ככל שעברו הימים.

לוקח להן זמן להכנס לעניינים, אמרה לעצמה בהתחלה. נותנת הזדמנות לתלמידות שנראו לה עדיין דומות מידי. שלושים בנות בכחול תכלת ותסרוקת כמעט זהה. לוקח זמן להכנס. ניתן להן אותו קצת.

רק רצון טוב גרם לה לנקוט כך, אבל אולי היתה זו טעות מרה. אם היתה עוצרת את היציאות ברגע הראשון, אולי לא היתה

מתרחשת הסיטואציה הנוכחית.

תמרי, עוד לא הספיקה להכיר לעומק, נראתה לה בסדר גמור. לא כזו שסובלת מבעיות משמעת. לא כזו שמחפשת פרובוקציות. אם השבוע שחלף משקף משהו, היתה נראית לה הילדה בעלת אופי נחמד ואהוב מאוד על הכיתה, הרבה בזכות הטקט שבו התברכה. איך כל זה מסתדר עם העובדה שהנערה יצאה לה לפני כמה דקות החוצה, כשהיא חוזרת מעדנות עם כוס קפה לוחטת ביד?

היא טקטית, תמרי. אין ספק. ולא רק בגלל שנזהרה מאוד כשפתחה את הדלת, שלא תישפך אף טיפה מן הכוס המלאה עד גדות. היא טקטית מאוד, אולי לכן כשהמורה הביטה בהלם במשקה מעלה האדים, היא קלטה את חוסר ההגינות במעשה שלה: המורה הרי עובדת יותר קשה ממך, תלמידה יקרה. לא מתבקש שתציעי להגיש גם לה כוס מפנקת כזו?

כנראה שמתבקש, לכל הפחות לפי ההיגיון של תמרי, שעושה זאת בנדיבות לב מפתיעה ומעוררת תסכול כאחד. מציעה גם לגילי כוס קפה. אישית בשבילה. ספיישל אל השולחן.

"תמרי!" גילי מתאמצת לאזן את מגוון הרגשות שתוסס בה. "בואי הנה מיד".

הקול שלה חד, חד וקשה מאוד. אולי לכן מתנוודת לרגע כוס הקפה. תמרי המבוהלת מתקרבת אל השולחן כשהיא מביטה בדבקות בשפת הכוס, שומרת על האיזון הדקיק בין התכולה לבין הכלי. "מה, המורה?"

"תמרי", עדיין הכעס הזה. חייבת להשתמש בו כדי שתקלוט. צריך לנער אותה. את הכיתה כולה שמסתכלת במבט תמה. כאילו לא מבין. "הניחי את הכוס על השולחן שלי, וחזרי למקום מיד. לא רוצה לראות אותך קמה עד סוף השיעורים שלנו".

השיעורים רק התחילו. ולא ברור איזו גזירה קשה יותר בשביל תמרי: להפרד מהכוס הנחשקת או לשבת במקום עוד שעה ורבע, בלי ליהנות מהזכות האלמנטרית של יציאות אוורור מתבקשות

"המורה", הקול שלה פגוע. "מה עשיתי?"

מה היא עשתה. רבונו של עולם.

השאלה הזו, אולי קשה יותר מכל רכיבי הסצנה הבלתי אפשרית. מה היא עשתה באמת. אם צריך להסביר לה את זה, אין סיכוי להסביר כלום.

"תמרי", היא שולחת עיניים חמורות אל הנערה שעדיין מחבקת את הכוס אל ליבה. "הניחי אותה על השולחן. שבי מיד במקום שלך".

תמרי, במבט מעונה, מניחה את הכוס באותה זהירות מלאת התחשבות. היא נושכת חזק את השפתיים וכושלת אחורה, לא מסתכלת על השולחן. מתיישבת על הכסא, זרוקה. הבנות - אולי המומות - שקטות. אבל השקט שלהן לא מבורך. לא השקט אליו התפללה גילי מתחילת השנה הזו.

"יש דברים שלא צריך להסביר", באותו מבע רציני, חותכת גילי את הדממה, מתרוממת מהכסא שלה כדי להדגיש סמכות, חוצה אל קדמת השולחן. "ולכן, אנחנו נמשיך - "

הן לא תמשכנה.

כלומר, אולי יכולות היו, אבל היד שלה, שנכנסת בטעות אל הכוס שעה שהיא מתחילה לדבר, מפריעה להן לעשות זאת. גילי מושכת את ידה. הקפה לוהט. עדיין לוהט. לא! מנסה לייצב את הכוס.

לשווא.

הקפה, בוגדני מהרגע הראשון, לא מתחשב בבהלה שלה כשהוא נשפך על השולחן. על היומן החדש. מכתים את השכפולים שרצתה לחלק בשיעור. זורם במהירות - כדרכם של נוזלים, הישר אל לועו של התיק שמונח על הרצפה לצד השולחן. אז מה אם קנתה אותו רק עכשיו, לכבוד המשרה הטריה. הקפה משקה אותו. מפלס דרך עכורה בין התאים. המחברות עם המערכים שלה. ארוחת הבוקר שלא הספיקה לאכול בהפסקה. הארנק. הפלאפון - - -

היא רוצה לצעוק. לצרוח לרגע כמו ילדה קטנה. למחות על הרגע האומלל בו יצאה תמרי. על הנעליים המסכנות שלה ששוחות גם הן בשלולית החמימה. אולי גם - אם כבר - על כל הימים המעייפים שעברו עליה בין הכתלים שמביטים בה

עכשיו ברחמנות, בדיוק כמו הבנות שמצליחות בגבורה ראויה לציון - לכבוש את צחוקן ולהשמיע אותו רק בשקט.

רוצה לצרוח. אבל היא לא יכולה. מחנכת כבודה ב' סמינר. כזו שמתיימרת לחנך קצת את הבנות בעלות המבטים העגולים. עוד רגע - אם לא תתעשת - כבר תהיה מי שתציע לה שירות ניקיון לתיק, ואולי אפילו מגבונים לנעליים.

חייבת להתעשת. עושה זאת גם בלי שהיא מסוגלת. מטביעה מספר פיסות טישו על הרצפה, מעבירה על התיק. גוררת רגליים דביקות אל מאחורי השולחן המסוכך, מתיישבת בלי להסתכל על סביבתה וממקדת מבט ארוך, עייף, בכיתת החינוך החדשה שלה. שלוש האגוזים שהיא צריכה לפצח.

תמרי לא יצאה כל השיעורים שלהן. אבל העובדה הזו לא עזרה לשיעור להתנהל כמו שצריך היה להתנהל.

גילי רצתה מאוד להתעלם מהכל, להכנס אל הנושא שהתחילה בכל המרץ, להעביר לבנות את להט הרעיון אותו בנתה במשך ימים, לחבר אותן אל ההתלהבות; אבל הרגישה מסורבלת לעשות זאת, שעה שמבטי הבנות הדאוגים עברו מן התיק שלה, שנח בשלולית לא לו, אל גרביה שיצאו אי פעם מן הכביסה וחוזר חלילה.

תמרי לא יצאה עד שנשמע הצלצול, רק כשנשמע, זינקה מן הכסא שלה החוצה, אל הפרוזדור ההומה, יחד עם כל הבנות שהתגלגלו אליו בקולות עליזים.

זו רק היא שנשארה, נבוכה וגמלונית ליד השולחן, מתלבטת מה לעשות. היא צריכה לקום, לכאורה. גם אם ברגע זה מתגלה לה שגם החצאית הפרחונית זכתה למנת קפאין נדיבה. היא צריכה לקום, רק לכן היא עושה זאת, מרימה בגבורה את התיק ומחליטה להתעלם מן הטיפות הכהות שמטפטפות ממנו, לכל אורך הדרך מן הכיתה אל חדר המורות המושיע.

איזה מושיע.

חדר מורות שעדיין לא למדה להכיר בזמן הקצר שהיא עובדת כאן. לא למדה להכיר עדיין, ומרגישה נורא כשהיא נכנסת אליו

חפזיה כמו המן בשעה שחזר מן הטיול עם הסוס.
 "את בסדר?" המורה צילה. מחנכת אהובה וחשובה בי"ב, מסתכלת עליה במבט מכיל באופן מעורר ייאוש.
 "כן", היא אומרת, מחפשת מקום להניח את התיק המוצף. הכל פה נקי מידי.
 "זה בסדר", אשה חבושה מטפחת וסמרטוט וחיוך מקסים ממהרת אליה. "אני אנקה פה".
 פה זה אומר את כל הדרך מן הפרוזדור. גילי מסתכלת רגע אחורה וקולטת את סימני הדרך שהמנקה מסירה ביעילות. לא נעים.
 "הן יכולות להיות חצופות נורא לפעמים", היא מנסה להסביר את עצמה ואת התיק שלה. "וזה פשוט עובר כל גבול".
 "אה", המורה צילה, ועוד כמה, מסתובבות אליה ואל המילים שלה. "למה את אומרת ככה?"
 "כי זה פשוט ככה!" הטעם החמוץ. שני השיעורים שהיו הרבה יותר מיותר מידי. היא לא רוצה לבכות וגם לא להיות מסכנה. רק להסביר את עצמה ואת המצב הבלתי סביר באדיבותה של תמרי וכל חברותיה הבלתי אפשריות.
 זה פשוט ככה. הן חסרות גבול. ותקנה. והיא אומרת את זה בפה נחרץ ובלב הומה, כמעט רוקעת ברגליים מתיזות קפה.
 היא רק מדמינת שהן מסתכלות עליה - צילה וכולן - בסלחנות?